

**SERIA POŚWIĘCONA  
STAROŻYTNOŚCIOM SŁOWIAŃSKIM**

# **KRAKOWSKO-WILEŃSKIE STUDIA SŁAWISTYCZNE**

**TOM 6**

**Piśmiennictwo cerkiewnosłowiańskie  
i sztuka cerkiewna w kulturze  
Wielkiego Księstwa Litewskiego i Korony Polskiej**



**KRAKÓW 2011**

Serię wydaje  
Instytut Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego

Recenzenci tomu  
Celina Juda i Aleksander Naumow

Redaktorzy serii  
Aleksander Naumow  
Sergejus Temčinas

Sekretarz serii  
Jan Stradomski

Redaktorzy tomu  
Marzanna Kuczyńska  
Wanda Stępnia-Minczewska  
Jan Stradomski

Copyright © Instytut Filologii Słowiańskiej UJ, 2011  
Wydawnictwo «scriptum», 2011

Tom wydany dzięki dotacji Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego

Opracowanie graficzne i projekt okładki  
Tomasz Sekunda

Na okładce  
Miniatura Tetraewangeliarza suczawskiego, Warszawa, Biblioteka Narodowa, BOZ 4, k. 72v.  
(fot. A. Sulikowska-Gąska)

ISBN 978-83-60163-72-6



Wydawnictwo «scriptum» Tomasz Sekunda  
tel. 604 532 898  
e-mail: [scriptum@scriptum.strefa.pl](mailto:scriptum@scriptum.strefa.pl)  
[www.scriptum.strefa.pl](http://www.scriptum.strefa.pl)

## RECENZJE I OMÓWIENIA

### *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 4)\**

*Agata Kawecka, Ivan Petrov, Małgorzata Skowronek*

W ciągu ostatnich kilkunastu lat zaobserwować można w Polsce wzrost zainteresowania prowadzeniem prac o charakterze bibliograficznym, odnoszących się w mniejszym lub większym stopniu do piśmiennictwa kręgu *Slavia Orthodoxa*. Największe tego rodzaju przedsięwzięcie to wydany przed kilkoma laty katalog polskich przekładów wczesnochrześcijańskiej literatury patrystycznej autorstwa Wojciecha Stawiszyńskiego<sup>1</sup>, którego jedna część po-

---

\* Niniejszy artykuł stanowi kontynuację cyklu publikacji omawiających problemy przekładu literatury (staro)cerkiewnosłowiańskiej na język polski wraz z zestawieniem bibliograficznym w tym zakresie. Poprzednie publikacje cyklu zob.: A. Kawecka, I. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 1). Aneks. Materiały do bibliografii powojennych przekładów starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski*, [w:] *Krakowsko-Wileńskie Studia Slawistyczne*, t. 4, red. M. Kuczyńska, W. Stępiak-Minczewska, J. Stradomski, Kraków 2009, s. 247–273; A. Kawecka, I. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 2); Aneks. Materiały do bibliografii przekładów starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Litteraria Rossica” 3/2010, ss. 175–188, 189–193; A. Kawecka, I. Petrov, M. Skowronek, *Z problematyki przekładu starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski (cz. 3); Aneks. Materiały do bibliografii przekładów starej literatury kręgu Slavia Orthodoxa na język polski*, „Rozprawy Komisji Językowej Łódzkiego Towarzystwa Naukowego”, t. LVI (2011), s. 73–90. Całość projektu została przedstawiona również w artykule: И. Петров, *Кирилло-мефодиевские источники и памятники древней славянской книжности в переводах на польский язык: из истории рецензии*, „Paleobulgaria/Старобългаристика” nr XXXV 1 (2011), s. 71–79.

<sup>1</sup> W. Stawiszyński, *Bibliografia patrystyczna 1901–2004. Polskie tłumaczenia tekstów starochrześcijańskich pierwszego tysiąclecia*, Kraków 2005 oraz *Bibliografia patrystyczna 1901–2004. Suplement: indeks nazwisk*, zest. J. Muchowski, Kraków 2006.

święcona jest przekładom z języka staro-cerkiewno-słowiańskiego – obejmuje ona jednak wyłącznie stosunkowo nieliczne teksty powstałe w tym języku w pierwszym tysiącleciu. Innym opracowaniem, gromadzącym studia dotyczące kultury prawosławnej w Polsce, jest wielotomowa *Wstępna bibliografia chrześcijaństwa wschodniego* Grzegorza Sosny<sup>2</sup>. Ciekawą propozycją, choć o nieco innym charakterze, jest praca Justyny Szymańskiej<sup>3</sup>.

Zapoczątkowany w roku 2009 i realizowany przez autorów niniejszego opracowania projekt skupia się z kolei na rejestracji polskich przekładów piśmiennictwa starobułgarskiego, staroserbkiego i staroruskiego, a także tłumaczeń literatury cerkiewnosłowiańskiej I Rzeczypospolitej. Prezentowany poniżej wykaz publikacji i poprzedzający go krótki komentarz stanowią kolejną odsłonę tych prac.

\* \* \*

Bardzo ważną rolę w popularyzacji tłumaczeń literatury (staro)cerkiewnosłowiańskiej [dalej: (s)cs] na język polski odgrywały i odgrywają bez wątpienia czasopisma o profilu społeczno-kulturalnym i religijnym, związane z Polskim Autokefalicznym Kościołem Prawosławnym (PAKP). Niestety, niektóre spośród nich to lokalne wydania niskonakładowe, dlatego też pozyskanie informacji na ich temat jest utrudnione. Tym bardziej więc cieszą wszelakie tego typu inicjatywy o szerszym zasięgu. Wśród nich z pewnością wiedzie prym miesięcznik „Przegląd Prawosławny. Orthodoxy” – najważniejsze ogólnopolskie czasopismo społeczno-kulturalne w powojennej Polsce (poza oficjalnymi periodykami PAKP), skierowane głównie do wiernych prawosławnych.

---

<sup>2</sup> G. Sosna, *Wstępna bibliografia chrześcijaństwa wschodniego*. Druki polskojęzyczne okresu współczesnego, cz. I, Ryboły 1994; Suplement 1. „Tygodnik Podlaski” – „Prawosławie” – „Orthodoxia. Przegląd Prawosławny” 1985–1994, Ryboły 1995; Suplement 2. „Wiadomości Metropolii Prawosławnej w Polsce” 1947–1948, „Cerkovnyj Vestnik” 1954–1994, „Wiadomości Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego” 1971–1994, Białystok–Ryboły 1995; Suplement 3. „Biuletyn Informacyjny KTP” 1983–1992, „List informacyjny” 1984, „Biuletyn Informacyjny” 1987, „List Informacyjny” 1988–1995, „Biuletyn Informacyjny” 1990–1995, „Wiadomości Bractwa” 1992–1995, „Ikoś” 1994–1995, Ryboły 1996; cz. II, Ryboły 1996; cz. III, Ryboły 1998; cz. IV, Białystok 2003.

<sup>3</sup> J. Szymańska, *Polscy wydawcy przekładów z literatur orientalnych w XX wieku*, Warszawa 2000.

Losy wydawanego w Białymstoku<sup>4</sup> „Przeglądu Prawosławnego” ściśle związane są z innym periodykiem – warszawskim „Tygodnikiem Polskim” (tzw. zielonym), który – pierwotnie opatrzony podtytułem „Chrześcijański tygodnik społeczno-kulturalny”<sup>5</sup> – ukazywał się w latach 1982–1989 pod patronatem Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Społecznego (następnie Unii Chrześcijańsko-Społecznej). Należy w tym miejscu zaznaczyć, że już na łamach tego czasopisma sporadycznie publikowano artykuły, których integralną część stanowiły interesujące nas polskie przekłady piśmiennictwa (s)cs<sup>6</sup>.

W 1985 roku, jako tzw. niebieski dodatek do „Tygodnika Polskiego”, początkowo nieregularnie, a następnie raz w miesiącu, zaczyna ukazywać się „Tygodnik Podlaski. Prawosławie”. Pismo to od początku koncentrowało się głównie na historii i aktualnej sytuacji Kościoła Prawosławnego oraz wiernych prawosławnych zarówno w Polsce, jak i poza jej granicami. Na początku lat 90., nie zmieniając swego profilu, pismo zmienia nazwę na „Prawosławie. Orthodoxy” [od numeru 9(75)/1991], a następnie usamodzielnia się i pod tytułem „Przegląd Prawosławny. Orthodoxy” [od numeru 11/12(77–78)/1991] ukazuje się do dzisiaj<sup>7</sup>.

Gościnne łamy tych periodyków niemal od samego początku były otwarte dla wszelakiego rodzaju inicjatyw translatorskich. Na szczególną uwagę zasługują pod tym względem obszerne cykle o tematyce teologiczno-liturgicznej, jak chociażby polskie tłumaczenie książki Aleksandra Schmemmanna w przekładzie Andrzeja Kempfiego (w ramach cyklu *O życie świata*)<sup>8</sup>, czy też autorska rubryka Stanisława Stracha *Język naszej liturgii*<sup>9</sup>. Nie mniej ważne, oczywiście, są pojedyncze okolicznościowe artykuły ściśle związane z prawosławnym kalendarzem liturgicznym, zawierające wybrane części liturgii

---

<sup>4</sup> Oficjalna informacja o tym pojawia się od numeru 3/1992. Zob. też L. Utrutko, *Działalność wydawnicza metropolii warszawskiej w latach powojennych*, [w:] *Prawosławne oficyny wydawnicze w Rzeczypospolitej*, red. A. Mironowicz, U. Pawluczuk, P. Chomik, Białystok 2004, s. 233–242 (szczególnie s. 241).

<sup>5</sup> Na początku 1983 r. (od nr. 1(8)/1983) podtytuł zostaje zmieniony na „Chrześcijańskie pismo społeczno-kulturalne”, a w 1989 r. (od nr. 6(326)/1989) na „Pismo Unii Chrześcijańsko-Społecznej”.

<sup>6</sup> Tu i dalej zob. *Aneks*.

<sup>7</sup> Od nr. 3/1994 tytuł zostaje poszerzony do postaci „Przegląd Prawosławny. Orthodoxy. Miesięcznik ogólnopolski”.

<sup>8</sup> *For the Life of the World*, New York 1963. Cykl ukazywał się od listopada 1986 r. do grudnia 1987 r.

<sup>9</sup> Działalności translatorskiej S. Stracha w całości poświęcona została trzecia część naszego cyklu, zob. przypis 1.

oraz wspomnienia prawosławnych świętych z fragmentami literatury hagiograficznej, wykazane w *Aneksie* do tego artykułu i artykułów wcześniejszych.

\* \* \*

Wśród kilkudziesięciu pozycji wymienionych w *Aneksie* znajduje się również kilka monografii i/lub antologii zawierających przekłady, co pozwala przypuszczać, że praktyka translatorska z języka (s)cs na polski nie jest twórczością przypadkową czy okazjonalną, ale w szerszym zakresie wpisuje się w nurt interdyscyplinarnych badań humanistycznych. Tak na przykład, w ostatnich latach zwrócono uwagę na źródła w języku (s)cs do historii takich „niefilologicznych” dyscyplin, jak historia sztuki. Efektem zainteresowania twórczością słowiańskich zografów są m.in. publikacje traktatu o sztuce malowania ikon autorstwa Josifa Władimirowa, pochodzącego z Jarosławia współautora fresków moskiewskiego Kremla, w przekładzie Agnieszki Pospisizil (2005) oraz fragmentów traktatu o świętych ikonach Maksyma Greka w przekładzie Urszuli Cierniak (2008).

Spośród najnowszych tytułów warto zwrócić uwagę na publikację *Prawosławne oblicze Italii* (2009) Piotra Nazaruka. Jest to bogato ilustrowana pozycja odkrywająca świat pierwszych wieków chrześcijaństwa na Półwyspie Apenińskim przez pryzmat sylwetek świętych biskupów, papieży, mnichów i męczenników. Tom ma strukturę trójdzielną. Pierwszą jego część stanowią biogramy ponad czterdziestu świętych żyjących między I a XI wiekiem. W części drugiej przedstawiono historię katakumb rzymskich jako specyficznego miejsca pochówku i kultu zmarłych oraz spotkań gmin chrześcijańskich pierwszych wieków. Zebrane w książce fragmenty poetyckie w przekładzie Aleksandra Naumowa, wybrane z cykli liturgicznych poświęconych ponad trzydziestu świętym, są w większości publikowane po raz pierwszy.

Przekłady średniowiecznych zabytków słowiańskich w antologii Małgorzaty Skowronek i Georgiego Minczewa *Uczniowie Apostołów Słowian. Siedmiu Świętych Mężów* (2010), wydanej jako tom czwarty – pierwotnie gnieźnieńskiej, a obecnie krakowskiej – serii „Biblioteka Duchowości Europejskiej”, stanowią wybór materiałów źródłowych do historii początków chrześcijaństwa na ziemiach bułgarskich. W tomie zamieszczono – obok trzydziestu legend i memoratów upamiętniających uczniów św. św. Cyryla i Metodego: Klemensa, Nauma, Sawę, Gorazda i Angelarego – zespół greckich

i słowiańskich tekstów hagiograficznych i hymnograficznych ku czci nauczycieli Słowian południowych. Średniowieczna tradycja słowiańska reprezentowana jest przez najstarsze, pochodzące z X/XI wieku, dwa żywoty św. Nauma oraz anonimowe nabożeństwo ku czci św. Klemensa; świadectwem późniejszego etapu rozwoju kultów w piśmiennictwie słowiańskim są: tzw. trzeci (kompilowany) żywot św. Nauma (XVII–XVIII w.) oraz niemal współczesne nabożeństwo ku czci Siedmiu Świętych Mężów autorstwa biskupa Parteniusza (1907–1982), oparte na wcześniejszych opracowaniach greckich i słowiańskich.

W pewnym sensie podobną strategię wykorzystania polskich przekładów utworów (s)cs prezentuje Marzanna Kuczyńska w swojej książce *Z Zachodu na Wschód* (2011) – historii pochodzących z ziem polskich biskupów i męczenników uznanych za świętych przez Cerkiew rosyjską. Obok dokumentów historycznych i pism religijnych, autorka wykorzystuje niemal dwieście ekscerptów pochodzących z utworów użytku liturgicznego, stanowiących poetyckie obrazy świętych i świętości. Inaczej jednak, niż w *Prawosławnym obliczu Italii* oraz *Siedmiu Świętych Mężach*, są one prezentowane zarówno jako strofy (w całości), jak też fragmentarycznie, wplatanie w narrację autorską.

Przejawiana obecnie aktywność translatorska polskiego środowiska (paleo)sławistycznego pozwala mieć pewność, iż najbliższe lata zaowocują kolejnymi publikacjami polskich przekładów piśmiennictwa kręgu *Slavia Orthodoxa*.

## ANEKS

*Materiały do bibliografii przekładów starej literatury  
kręgu Slavia Orthodoxa na język polski*

Niniejsze zestawienie bibliograficzne jest uzupełnieniem aneksu do pierwszej części *Materiałów* (por. przypis 1 do tekstu) oraz jej kontynuacją (obejmuje tylko wydawnictwa powojenne do 2011 roku włącznie). Znalazły się więc w nim przekłady z różnych względów pominęte w wykazie pierwszym, publikowane głównie w periodykach, a także najnowsze polskie prace translatorskie w zakresie literatury (s)cs (wykaz pierwszy obejmował bowiem pozycje do roku 2007). Podobnie jak w zestawieniu pierwszym, przekłady Aleksandra Naumowa wyróżniono czcionką pogrubioną. W tym miejscu wyrazy wdzięczności kierujemy do prof. Naumowa za stałą konsultację i wsparcie naszych prac. Za udostępnienie materiałów dziękujemy również ks. Stanisławowi Strachowi, a także red. Annie Radziukiewicz z „Przeglądu Prawosławnego” oraz red. Markowi Jakimiukowi z Wydawnictwa „Bratczyk”. *Materiały* ułożone zostały w porządku chronologicznym. Całość publikacji zawartych w poniższym spisie została sprawdzona *de visu* w bibliotekach i archiwach Łodzi, Warszawy, Krakowa oraz Białegostoku.

Pośród czasopism o tematyce religijnej na potrzeby poniższego zestawienia ciąglej i całkowitej kwerendzie (do roku 2011 włącznie) poddano wydawany w Białymstoku miesięcznik „Przegląd Prawosławny” (dalej: PP), będący kontynuacją „Tygodnika Podlaskiego” – miesięcznego dodatku do warszawskiego „Tygodnika Polskiego” (zob. wyżej). Pozostałe pozycje odnaleziono dzięki opracowaniu bibliograficznemu Grzegorza Sosny (por. przypis 3 do tekstu) lub w drodze kwerendy własnej. Planujemy, iż w jednym z kolejnych opracowań naszego cyklu znajdą się materiały, które uda się zgromadzić w wyniku systematycznej kwerendy takich oficjalnych tytułów Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (PAKP), jak np. „Церковный вестник. Ежемесячник Польской Автокефальной Православной Церкви/Cerkiewny [sic!] wiestnik. Miesięcznik PAKP” czy „Wiadomości PAKP” (i inne) oraz publikacji polskich prawosławnych oficyn wydawniczych z ostatnich kilkudziesięciu lat.

Poza publikowanymi osobno przekładami piśmiennictwa (s)cs, w niniejszym wykazie postanowiliśmy też uwzględnić w większym niż dotychczas stopniu tłumaczenia (często fragmentaryczne), które zostały niejako „wplecione” w tekst głównego opracowania lub artykułu. Często są to wyimki z już istniejących i publikowanych osobno przekładów. W takich wypadkach (jak również w kilku innych miejscach) nie zawsze udało się zidentyfikować nazwisko tłumacza. Nie weryfikowaliśmy także danych nt. autorstwa tekstów oryginalnych, podając w wykazie te nazwiska, które zostały w odpowiednich pozycjach wymienione.



**1974**

- św. Jan Chryzostom, *Słowo... na dzień Zmartwychwstania Pańskiego*, tłum. z scs O. Narbutt, „Tygodnik Powszechny” 15/1974, s. 5;

**1976**

- *Stugław o opiece nad ikonami* [fragm. rozdz. 43], przeł. Z. Podgórzec, „Znak” 4(262)/1976, s. 504–506;
- *Modlitwa o łaskę dla ikonografa*, przeł. Z. Podgórzec, „Znak” 4(262)/1976, s. 507–508;

**1980**

- **troparion pierwszy po pieśni dziewiętej kanonu ku czci św. Benedykta**, przeł. **A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Święty Benedykt w piśmiennictwie cerkiewnosłowiańskim*, „Znak” 12 (318)/1980, s. 1643–1647 (1647);

**1981**

- fragmenty *Żywotu krótkiego św. Klemensa Ochrydzkiego* [pojedyncze zdania], [w:] E. Georgiew, *Kliment Ochrydzki*, „Panorama bułgarska” 4–5 (121–122)/1981, s. 17–19;
- Joan Egzarcha, *Niebiosa* [fragm.], *Sześciodzień* [fragm.], [w:] S. Bojanow, *Słowo Jana Egzarchy*, „Panorama bułgarska” 7 (124)/1981, s. 8–10;

**1985**

- *Legenda o niewidzialnym grodzie Kiteżu*, wprowadzenie i przekład R. Łużny, „Zeszyty Naukowe” KUL 2 (110)/1985 (r. 28), s. 65–76 (tekst s. 68–76);
- *Żywot Metodego* [fragm.], przeł. **A. Naumow**, [w:] G. Łęcicki, *Apostołowie Słowian. W 1100 rocznicę śmierci Metodego*, „Tygodnik Polski” 14(126)/1985, s. 7;
- *Żywot Świętego Metodego* [fragm.], przeł. **A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Święty Metody i jego testament*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 16(128)1<sup>1</sup>/1985, s. 7;
- *Ekshortacja zamykająca antologię „Philokalia”*, przeł. A. Kempfi, [w:] A. Kempfi, *O antologii „Philokalia” i „Modlitwie Jezusowej” w prawosławiu*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(132)2/1985, s. 7;
- **Czernorizec Chrabr**, *O piśmie* [fragm.], przeł. **A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Św. Konstantyn Cyryl Filozof Apostoł Słowian*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(132)2/1985, s. 11;

<sup>1</sup> Aby ułatwić zainteresowanym czytelnikom znalezienie publikacji ujętych w spisie, podajemy pełną numerację zarówno samego „Tygodnika Polskiego” (tzw. zielonego), jak i dodatku do niego, czyli tzw. niebieskiego „Tygodnika Podlaskiego”. Na pierwszym miejscu znajduje się więc numer tygodniowy „Tygodnika Polskiego”, na drugim – numer ciągły „Tygodnika Polskiego” od początku ukazywania się pisma, na miejscu zaś trzecim – kolejny numer dodatku „Tygodnik Podlaski”, będącego w istocie (i wbrew nazwie) miesięcznikiem.

- **św. Klemens z Ochrydu, *Mowa pochwalna na cześć Cyryla Filozofa*** [fragm.], **przeł. A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Św. Konstantyn Cyryl Filozof Apostoł Słowian*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(132)2/1985, s. 11;
- ***Żywot Konstantyna*** [fragm. rozdz. XIV i XVIII], **przeł. A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Św. Konstantyn Cyryl Filozof Apostoł Słowian*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(132)2/1985, s. 11;
- ***Żywot Metodego*** [fragm.], przeł. (?), [w:] A. Mironowicz, *Początki prawosławia na ziemiach polskich (1)*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(132)2/1985, s. 5 i 9; A. Mironowicz, *Początki prawosławia na ziemiach polskich (2)*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 24(136)3/1985, s. 9;
- ***Powieść doroczna*** [fragm.], przeł. (?), [w:] A. Mironowicz, *Początki prawosławia na ziemiach polskich (1)*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(132)2/1985, s. 5 i 9; A. Mironowicz, *Początki prawosławia na ziemiach polskich (2)*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 24(136)3/1985, s. 9;
- **Anonim z Ochrydu, *Służba ku czci św. Klemensa*** [fragm.: stichery na „Gospodi wozzwach” w tonie 4, z kanonu Świętemu w tonie 8: VII.1, VIII.2], **przeł. A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Sluga dobry i wierny – Święty Klemens z Ochrydu*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” nr 29(141)4/1985, s. 7;
- ***Latopis wołyński*** [fragm.], przeł. (?), [w:] A. Mironowicz, *Prawosławie na ziemiach polskich (3)*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 29(141)4/1985, s. 9;
- ***Żywot Metodego*** [fragm.], **przeł. A. Naumow**, [w:] W. Bor, *Misje Metodjańskie w Polsce*, „Tygodnik Polski” 37(149)/1985, s. 6–7;
- **kontakion ze *Służby ku czci św. Metodego, Żywot Konstantyna*** [fragm. rozdz. XVIII], ***Kanon Cyrylowi i Metodemu*** [fragm.], ***Pochwała Cyrylowi i Metodemu*** [fragm.], **przeł. A. Naumow**, [w:] A. Naumow, *Metody jako święty*, „Церковный вестник. Ежемесячник Польской Автокефальной Православной Церкви/Сerkiewny [sic!] wiestnik. Miesięcznik Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego”, nr 4–12/1985 (r. 31), s. 36–44;

## 1986

- ***Ucieczka Rastka, Żywot Świętego Savy, Służba Świętemu Savie. Stichira tonu VIII***, **przeł. A. Naumow**, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 3(167)10/1986, s. 12 [fragm. z: *Dar słowa. Ze starej literatury serbskiej*, wybrał i opr. A. E. Naumow, przeł. T. Wątor-Naumow, A. E. Naumow, W. Kotwiczowa, Łódź 1983];
- **kondakion św. Benedykta w tonie 6**, przeł. J. A[ndrejuk], [w:] A. Nikitin, *Św. Benedykt z Nursji*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 20(184)14/1986, s. 12;
- ***Hymn ku czci św. Dymitra, Oficjum na cześć Cyryla i Metodego, Służba ku czci św. Cyryla*** (fragm.), **przeł. A. Naumow**, [w:] A. Kempfi, *Nad cyrylometodejską antologią*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 24(188)15/1986, s. 12;

- fragm. stichiry niedzielnej tonu 1; dogmatyk służby niedzielnej tonu 6; *Hymn do Chrystusa Światłości*; modlitwa wieczorna prokimen tonu 6, fragm. dokso-logii, przeł. T. Wyszomirski, [w:] T. Wyszomirski, *Całnocne czuwanie cz. II*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 42(206)19/1986, s. 6;
- *Pochwała księcia Rusi Włodzimierza przez mnicha Jakuba*, przeł. A. K[empfi], [w:] A. K[empfi], *W kręgu najdawniejszych przekazów o chrzcie Rusi*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 46(210)20/1986, s. 9;

## 1987

- fragm. jutrzni słowiańskiej, dogmatyk święta, przeł. T. Wyszomirski, [w:] T. Wyszomirski, *Święto Objawienia Pańskiego*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 1(22)/1987<sup>2</sup>, s. 1;
- fragm. jutrzni, troparion niedzielny w tonie 6, polielej, przeł. T. Wyszomirski, [w:] T. Wyszomirski, *Całnocne czuwanie*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 1(22)/1987;
- kondakion oraz 2. troparion V pieśni kanonu Symeona Logothetosa, [w:] M. Len-czewski jr, *Prawosławne świątynie Warszawy. Sobór św. Marii Magdaleny*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 2(23)/1987, s. 1;
- kantyk z wieczerni (fragm.), troparion święta Spotkania Pańskiego, [w:] T. Wyszomirski, *Spotkanie Pańskie*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 2(23)/1987, s. 3;
- ***Ze służb ku czci świętych włoskich*** (troparion ku czci św. Ambrożego, biskupa Mediolanu; sedalen ku czci św. Sylwestra, papieża rzymskiego; sedalen ku czci św. Teoktysta, ihumena z Caccamo na Sycylii; stichira na „Gospodi wozzwach” ku czci św. Benedykta z Nursji, opata Monte Cassino; stichira na „Gospodi wozzwach” ze Służby ku czci św. Józefa Hymnografa), **przeł. A. Naumow**, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 5(26)/1987, s. 5;
- pierwsza godzina kanoniczna [fragm.], przeł. T. Wyszomirski, [w:] T. Wyszomirski, *Całnocne czuwanie*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 5(26)/1987, s. 7;
- *Żywot św. Sergiusza [z Radoneża] pióra Epifaniasza* [fragm.], [w:] A. Kempfi, *Święty Sergiusz z Radoneża*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 7(28)/1987, s. 4–5;

## 1988

- *Latopis kijowski 1159–1198*, przeł. i oprac. E. Goranin, „Acta Universitatis Wratislaviensis” nr 840 [w serii: Slavica Wratislaviensia XL], Wrocław 1988 (przekład s. 151–275);

---

<sup>2</sup> Od roku 1987 (a ściślej biorąc, od ostatniego numeru z roku poprzedniego – nr 12(21)1986) w „Tygodniku Polskim/Tygodniku Podlaskim” drukowana jest na winiecie osobna numeracja, niezależna od numeracji samego „Tygodnika Polskiego”.

- troparion Zmartwychwstania, [w:] T. Wyszomirski, *Ikona Paschy*, „Tygodnik Polski/ Tygodnik Podlaski”, 4(37)/1988, ss. 1, 6;
- ks. Konstanty Ostrogski, przedmowa do Biblii Ostrogskiej, [w:] A. Kempfi, *Księżę Konstanty Ostrogski – mecenas cerkiewnej oświaty*, „Tygodnik Polski/ Tygodnik Podlaski”, 4(37)/1988, s. 8;
- *Ze służby liturgicznej do św. Włodzimierza. Troparion, stichira*, przeł. D. P. Ogicki, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski” 6(39)/1988, s. 1;
- *Kronika Nestora* [fragm.], [w:] A. Kempfi, *Chrzest Rusi*, „Tygodnik Polski/Tygodnik Podlaski”, 6(39)/1988, ss. 1, 4;
- *Pochwała księcia Rusi Włodzimierza przez mnicha Jakuba*, przeł. A. K[empfi], [w:] A. K[empfi], *Dawne przekazy o chrzcie Rusi*, „Tygodnik Polski” 11(279)/1988, ss. 1, 5;

### 1989

- Josif Wołockij, *Słowo przeciw herezji (posłanie); Odpowiedź mnichów z Kiriłowskiiego klasztoru*, przeł. i opr. Aleksander Sambor, „Literatura na świecie” 4(213)/1989, s. 165–166, 167–168;

### 1990

- **troparion w tonie 4 i kontakion w tonie 3 ku czci św. Germana biskupa Alaski**, przeł. A. Naumow, [w:] E. Czykwin, *Chryścianizacja Alaski ku wschodzącemu słońcu*, „Tygodnik Podlaski” 7–8(64)/1990, s. 4–5 (tekst s. 4);

### 1992

- *Słowo św. Jana Chryzostoma na Dzień Zmartwychwstania*, przeł. O. Narbutt, PP 4(82)/1992, s. 2; przedruk: PP 5(143)/1997, s. 2;

### 1995

- św. Włodzimierz, *Wyznanie wiary* [fragm.], przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami prawosławnych Rosjan*<sup>3</sup>, wybrał, wstępem opatrzył Z. Podgórzec, Warszawa 1995, s. 13–15;
- św. Włodzimierz, *Wejrzyj z niebios*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 16;
- św. Sergiusz z Radoneża, *Obdarz nas wodą...*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 17;
- św. Sergiusz z Radoneża, *Prośba do Matki Bożej o wstawiennictwo*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 18;
- Epifaniusz Mądry, *Dziękczynienie za świętość mnicha Sergiusza*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 19;
- Uczniowie św. Sergiusza, *Modlitwa do św. Sergiusza z Radoneża*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 20–21;

---

<sup>3</sup> Wszystkie tytuły z tej antologii pochodzą od jej autora.

- Mnich Innocenty, *O łaskę słowa dla kronikarza*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 22;
- św. Aleksander Swirski, *Modlitwa o dobrą śmierć*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 23-24;
- car Iwan Groźny, *Do Pana naszego Jezusa Chrystusa i świętego Michała Archanioła*, przeł. Z. Podgórzec, [w:] *Modlimy się słowami...*, s. 25-27;
- **Dymitr Kantakuzin**, *Modlitwa do Bogurodzicy* [fragm.], przeł. A.E. Naumow, „W Drodze” 11/1995, s. 4-6 [przedruk z: *Dar słowa. Ze starej literatury serbskiej*, wybrał i opr. A.E. Naumow, przeł. T. Wątor-Naumow, A.E. Naumow, W. Kotwiczowa, Łódź 1983];
- Św. Cyryl Turowski, *Słowo na Wniebowstąpienie Pańskie*, przeł. W. Hryniewicz, [w:] J. Łabyncew, Ł. Szczawińska, *W mieście zwanym Zabłudowem*, przeł. M. Hajduk, Białystok 1995, s. 83-88;

## 1996

- *Modlitwa do Świętych Metodego i Cyryla*, przeł. (?), [w:] D. Wysocka, *Apostołowie słowiańscy*, PP 5(131)/1996, s. 5-6;

## 1999

- *Psalterz dla dzieci*, tłumaczenie Psalmów [1, 33, 50, 90, 102, 103, 150] z języka staro-cerkiewno-słowiańskiego – S. Strach, Hajnówka 1999;

## 2000

- *Wielki kanon pokutny Świętego Andrzeja z Krety*, przekład i opracowanie H. Paprocki, przygotowanie do druku części cerkiewnosłowiańskiej S. Strach, Hajnówka 2000;

## 2001

- *Moleben do św. Ludmiły*, przeł. (?), [w:] J. Karpowicz, *W cerkiewnosłowiańskim na Hradczanach*, PP 1/2001, s. 34;

## 2002

- Św. Jana Złotoustego mowa katechetyczna na święty dzień Zmartwychwstania Chrystusa, przeł. J. Klinger, PP 5/2002, s. 2;

## 2003

- *Ihuma Daniela z ziemi ruskiej pielgrzymka do Ziemi Świętej (relacja z początku XI wieku)*, przeł. K. Pietkiewicz, przyg. do druku J. Grzybowska i K. Pietkiewicz, Poznań 2003, przekład na s. 61-166;
- *Słowo o zakonie i łasce* [fragm.], przeł. J. Szokalski, [w:] I. Jesaulow, „Słowo o zakonie i łasce” oraz „Słowo o wyprawie Igora” – prawosławny kontekst odbioru, „ΕΛΠΙΣ. Czasopismo teologiczne Katedry Teologii Prawosław-

nej Uniwersytetu w Białymstoku”, z. 7–8(20–21)/2003, rocznik V (XVI), ss. 179–180, 183–186;

## 2004

- Metropolita Filaret (Drozdow), *Akatyst do Świętych Nauczycieli Słowian Cyryla i Metodego*, przeł. J. Lachocka i H. Lachocka-Marek, Białystok 2004, s. 68;
- Metropolita Filaret (Drozdow), *Akatyst do Świętych Nauczycieli Słowian Cyryla i Metodego* [fragm. akatystu i troparion], przeł. J. Lachocka i H. Lachocka-Marek, [w:] D. Wysocka, *Do Świętych Nauczycieli Słowian*, PP 11/2004, s. 39;
- korespondencja cara Iwana IV z księciem Andrzejem Kurbskim [fragm.]; dokumenty kancelarii carskiej; korespondencja Iwana IV z Wasylem Griażnym; fragm. testamentu cara; list do królowej Elżbiety I; list ks. Włodzimierza Starickiego, przeł. W. A. Serczyk, [w:] W. A. Serczyk, *Iwan IV Groźny*, Wrocław 2004 (wyd. III), s. 67–73, 23, 97–100, 133, 83 [te same teksty w wydaniach poprzednich: I (1977) i II (1993)];
- *Akatyst do Świętego Serafima, Cudotwórcy Sarowskiego* [troparion w tonie 4, akatyst i modlitwa], przeł. (?), red. o. Gabriel [Krańczuk], M. Jakimiuk, Hajnówka 2004;

## 2005

- *Posłanie pewnego izografa Josifa do carskiego izografa i najmądrzejszego żywopisca Simona Fiodorowicza*, przeł. A. Pospiszil, [w:] A. Pospiszil, *Posłanie pewnego izografa Josifa do carskiego izografa i najmądrzejszego żywopisca Simona Fiodorowicza. Rosyjski XVII-wieczny traktat o sztuce malowania ikon*, Warszawa 2005, s. 64–127;
- Joachim, z Bożej łaski arcybiskup Carogrodzki Nowego Rzymu i powszechny patriarcha, *thomos* określający zasady życia mniszego w klasztorze w Supraślu, przeł., opr. S. Borowik, PP 7/2005, s. 12;

## 2006

- *Akatyst do św. Mikołaja*, przeł. M. Dądela, [w:] A. Dębowski, *Mikołaj – święty nieznan*, Kraków 2006, s. 105–117;
- *Wielkopostna modlitwa św. Efrema Syryjczyka*, przeł. (?), PP 4/2006, s. 4–6;

## 2007

- *Akatyst ku czci Iwerskiej ikony Matki Bożej* [akatyst i modlitwa], przeł. (?), red. o. G. Krańczuk, M. Jakimiuk, J. Misiejuk, Hajnówka 2007, s. 15–63;
- *Panichida i Akatyst o darowanie (wiecznego) odpoczynku zmarłym*, przeł. S. Strach, [w:] *Życie, choroba, śmierć*, Białystok 2007;

**2008**

- Maksym Grek, *O świętych ikonach* [fragm. traktatu z: rozdz. I, *O świętych ikonach, którym cześć oddawać należy*; rozdz. II, *Opowieść o malarzach ikon, jakimi być powinni*; rozdz. III, *O tym, że oprócz świętych ikon prawowierny izograf nic innego nie może malować*; rozdz. IV, *O ikonach, które są nad bramami umieszczone*; *Jeszcze o pisarzach ikon*; rozdz. V, *O ikonach, które rękami niewiernych są namalowane, by ich nie przyjmować i świętych ikon w ręce niewiernych nie oddawać*; rozdz. VI, *O tym, na jakich rzeczach malować i wyobrażać (należy) święte ikony, a na jakich ich nie pisać*; *O tym, by świętych ikon nie obciążać ceną srebra*; *O tym, aby nie zubożyć zografą*], przeł. U. Cierniak, [w:] U. Cierniak, *Josif Wołocki i Maksym Grek o izografach i świętych ikon pisaniu*, [w:] *Eikon staroobrzędowy*, pod red. M. Olejnika i J. Tomalskiej, Szamotuły 2008, s. 187–192;

**2009**

- św. Mikołaj Kabasilas, *Komentarz Boskiej Liturgii św. Jana Chryzostoma*, przeł. M. Ławreszuk, Warszawa 2009 [+ Aneks: wybrane modlitwy Liturgii św. Jana Chryzostoma i św. Bazylego Wielkiego: pierwsza modlitwa wiernych, druga modlitwa wiernych, modlitwa hymnu cherubinów, modlitwa proskomidii, po postawieniu Bożych darów na świętym ołtarzu, modlitwy kanonu eucharystycznego];
- **fragm. hymnów liturgicznych** na następujące wspomnienia liturgiczne świętych: 12 IX: męcz. Autonomia; 17 IX: męcz. Zofii i córek; 5 XI (4 I): św. Linusa; 23 XI: św. Grzegorza z Agrigento; 25 XI: św. Klemensa papieża; 7 XII: św. Ambrożego z Mediolanu; 18 XII: męcz. Sebastiana i jego towarzyszy; 22 XII: męcz. Anastazji; 31 XII: męcz. Melanii; 2 I: św. Sylwestra; 4 I: św. Siedemdziesięciu Apostołów [a wśród nich Linus]; tegoż dnia: św. Teoktysta, ihumena z Cucumo; 12 I: męcz. Tatiany; 30 I: św. Hipolita; 5 II: męcz. Agaty; 18 II: św. Leona Wielkiego; 12 III: św. Grzegorza Dialoga, papieża Rzymskiego; 14 III: św. Benedykta z Nursji; 17 III: św. Aleksego, człowieka Bożego; 19 III: męcz. męcz. Chryzanta i Darii; 21 V: św. Konstantyna i Heleny; 29 VI: św. Piotra i Pawła Apostołów; 1 VII: męcz. męcz. Kosmy i Damiana Rzymskich; 14 VII: męcz. Akwili i jego żony Pryscylli; 23 VII: św. Apolinarego; 26 VII: męcz. Paraskiewy; 10 VIII: męcz. archidiacona Wawrzyńca i św. Sykstusa, papieża, **przeł. A. Naumow**, [w:] P. Nazaruk, *Prawosławne oblicze Italii*, Warszawa 2009, s. 105–114 (Aneks);

**2010**

- Anonim, *Pierwszy słowiański żywot św. Nauma*, przeł. M. Skowronek, [w:] *Uczniowie Apostołów Słowian. Siedmiu Świętych Mężów* [= Biblioteka Duchowości Europejskiej, nr 4], opr. M. Skowronek, G. Minczew, Kraków 2010, s. 83–84.

- Anonim, *Drugi słowiański żywot św. Nauma*, przeł. M. Skowronek, [w:] *Ucniowie Apostołów Słowian...*, s. 87–88.
- Anonim, *Trzeci słowiański żywot św. Nauma*, przeł. M. Skowronek, [w:] *Ucniowie Apostołów Słowian...*, s. 136–138;
- **Anonim z Ochrydy, *Słowiańskie nabożeństwo ku czci św. Klemensa***, przeł. **A. Naumow**, [w:] *Ucniowie Apostołów Słowian...*, s. 147–153;
- biskup Parteniusz, *Słowiańskie nabożeństwo ku czci Siedmiu Świętych Mężów*, przeł. I. Petrov, [w:] *Ucniowie Apostołów Słowian...*, s. 166–174;
- [Konstantyn Presławski,] ***Modlitwa abecadłowa***, przeł. J. Kornhauser i **A. Naumow**, [w:] „За буквите. Кирило-Методиевски вестник” nr 32/maj 2010, s. 8;
- Epifaniusz Mędrzec z Rostowa, *Żywot Sergiusza Radoneżskiego* [fragm.], przeł. U. Wójcicka, [w:] U. Wójcicka, *Literatura staroruska z elementami historii i kultury dawnej Rusi*, Bydgoszcz 2010, s. 188–189;
- teksty utworów wykonywanych przez chór męski „Credo” na koncercie w Lubiążu 7.09.2010 podczas 45. Międzynarodowego Festiwalu *Wratislavia cantans* – program koncertu (*Ojcie nasz; Dzisiaj na drzewie wisi* – stichira z jutrzni Wielkiego Piątku, antyfona 15, ton 6; *Godnym jest; Od młodości mojej; Chwalcie imię Pańskie; Wielbienie św. Sergiusza z Radoneża z akatysty ku czci świętego*, tzw. melodia użytkowa; *Raduj się, o Bogurodzico Dziewico; Anioł zawołał* – irmos (oda) 9 pieśni kanonu paschalnego; *Nieustającą w modlitwach Bogurodzicę* – kontakion święta Zaśnięcia Przenajświętszej Bogurodzicy; *Glosem moim* – Psalm 141; uwielbianie na święto Narodzenia Jezusa Chrystusa; *Przyjdźcie, zawsze godnego pamięci wysławiamy Józefa* – stichira z jutrzni Wielkiego Piątku w tonie 5; *Światłości cicha; Oto dzień; Chwalcie imię Pańskie; Kyrie elejson; Panie, rozsądnego łotra; Zbaw Panie lud Twój; Tobie śpiewamy; Chrystus powstał z martwych* – troparion Paschy; prokimen Wielki/Graduał; *Dzisiaj wszelkie stworzenie; Na wiele lat*), przeł. G. Cebulski, s. 11–16;
- *Akatyst Zwiastowania Przenajświętszej Bogarodzicy*, opr. i tłum. o. Gabriel Krańczuk, Hagioryta, Hajnówka 2010 (akatyst i modlitwa, s. 21–73);
- *Akatyst do świętych męczenników i darmoleczących Kosmy i Damiana*, opr. i tłum. S. Strach, Białystok 2010;

## 2011

- *Opowieść o mądrym Akirze*, przeł. A. Tronina, [w:] *Apokryfy syryjskie. Historia i przysłowia Achikara, Grota skarbów, Apokalipsa Pseudo-Metodego*, przeł. A. Tronina, opr. A. Tronina, M. Starowieyski, pod red. M. Starowieyskiego, Kraków 2011, s. 60–83;
- *Akatyst do świętego apostoła, pierwszego męczennika i archidiacona Stefana*, przeł. (?), Jelenia Góra 2011;
- fragmentaryczne przekłady [w:] M. Kuczyńska, *Z Zachodu na Wschód. Obywatele Rzeczypospolitej na ołtarzach Cerkwi rosyjskiej*, Kraków 2011: fragm. pi-



sma Awraama Palicyna o Rusinach z ziem litewskich, s. 12; fragm. pisma patriarchy Joachima o pracach Symeona Połockiego, s. 21; fragm. pisma mnicha moskiewskiego Damaskina o kijowianach, s. 23; fragm. pisma cara Piotra I do Warłaama Jasińskiego, s. 39; ku czci św. Dymitra Rostowskiego (Daniela Tuptały): fragm. małej wieczerni (chwala w tonie 2); 1. bogorodyczn służby (w tonie 1); 1. stichera na „Do Ciebie wołam, Panie” z małej wieczerni; 1. i 2. stichera w tonie 6 z małej wieczerni; 1. stichera w tonie 8 z wielkiej wieczerni drugiego cyklu; z wielkiej wieczerni 3. stichera i chwala po drugim cyklu sticher (obie w tonie 8); 1. stichera na litii w tonie 7; z wielkich nieszpórów: bogorodyczn po drugim cyklu sticher i chwale, 3. stichera w tonie 5 z litii; 4. kondakion akatystu; sedalen po III pieśni kanonu (w tonie 8) i 8. ikos akatystu; z wielkiej wieczerni: 5. stichera w tonie 6 z litii, 1. troparion VI pieśni II kanonu, 1. bogorodyczn na litii (s. 34–74); **ku czci św. Innocentego Irkuckiego**: fragmenty żywotu; 1. i 6. kondakion akatystu nowszego; 2. kondakion I akatystu; 2. ikos I i II akatystu; 3., 9. i 12. ikos akatystu; 1., 2., 3., 4. i 5. stichera 5 na „Do Ciebie wołam, Panie” w tonie 6 (wielkie nieszpory); 1., 2. i 3. stichera w tonie 5 na litii (wielkie nieszpory); 2. stichera na stichownie; 1. sedalen w tonie 5, 2. sedalen w tonie 4, sedalen po polielejnym w tonie 3 (jutrznia); chwala w tonie 4 (jutrznia); 2. troparion I pieśni kanonu, 1. troparion III pieśni kanonu, 1. troparion IX pieśni kanonu; sedalen po III pieśni kanonu; chwala po sedalnym III pieśni kanonu; ostatnia chwala nabożeństwa w tonie 8 (s. 65–101); **ku czci św. Hioba Poczajowskiego (Jana Żelazo)**: 11. ikos II akatystu; 1. stichera na „Chwalcie Boga” w tonie 4 z jutrzni (28 X); troparion w tonie 4 (małe nieszpory); 2. troparion I pieśni kanonu (28 VIII); sedalen po III pieśni kanonu (28 VIII); 3. i 6. ikos II akatystu; 3. stichera na litii w tonie 3 (wielkie nieszpory); 1. i 2. stichera w tonie 2 (wielkie nieszpory służby 28 VIII); **1 troparion IX pieśni kanonu** (28 VIII); 3. stichera w tonie 4 z drugiego cyklu sticher na „Chwalcie Boga” (s. 102–115); **ku czci św. Teodozego Czernihowskiego (Uglickiego)**: 4. kondakion akatystu; 2., 5., 7., 10. i 12. ikos akatystu; chwala w tonie 3 na litii (wielkie nieszpory); 3. stichera na „Do Ciebie wołam, Panie” w tonie 6 (małe nieszpory); 1. i 3. troparion III pieśni kanonu; 1. i 2. troparion IV pieśni kanonu; 3. troparion IV pieśni kanonu; 1. i 2. troparion V pieśni kanonu; 2. stichera na stichownie w tonie 5 na litii (wielkie nieszpory); slawa w tonie 6 (małe nieszpory); 2. stichera na „Do Ciebie wołam, Panie” w tonie 2 (wielkie nieszpory); 1. sedalen w tonie szóstym na jutrzni; 1. sedalen w tonie pierwszym na jutrzni; 2. stichera na „Chwalcie Boga” w tonie 6 na jutrzni; sedalen po polielejnym w tonie 6 na jutrzni; ostatnia chwala służby w tonie 2 (s. 116–147); **ku czci św. Jana Tobolskiego (Jana Maksymowicza)**: 2. troparion I pieśni kanonu; 1. i 2. troparion VII pieśni kanonu; 2. troparion V pieśni kanonu; 1., 2. i 4. troparion VIII pieśni kanonu; 1. troparion IX pieśni kanonu; ikos po VI pieśni

kanonu; kondakion po VI pieśni kanonu; 1., 2., 3., 6., 9., 10., 11. i 12. ikos akatystu; 1., 8., 9. i 12. kondakion I akatystu; 1., 3., 5., 8. i 10. kondakion II akatystu; 2., 8. i 10. ikos II akatystu; 6. ikos i 6. kondakion III akatystu; 2., 4., 7. i 8. kondakion III akatystu; 1., 2., 4., 8., 11., 12. i 13. ikos III akatystu; chwała w tonie 8 (wielkie nieszpory); 1. stichera na „Do Ciebie wołam, Panie” w tonie 4 (wielkie nieszpory); 2. stichera na stichownie w tonie 5 (wielkie nieszpory); 2. stichera w tonie 1 na litii (wielkie nieszpory); 3. stichera na „Do Ciebie wołam, Panie” w tonie 4 (wielkie nieszpory); 1. sedalen w tonie 4 (jutrznia); 3. stichera na „Chwalcie Boga” w tonie 8 na jutrzni; sedalen po polieejnym w tonie 8 (wielkie nieszpory); chwała w tonie 3 (wielkie nieszpory); chwała w tonie 8 (wielkie nieszpory); troparion w tonie 8 (wielkie nieszpory); hymnografia bpa Bartolemeusza Gorodcowa (s. 148–194) oraz bpa Jana Bratolubowa (s. 155–164); od s. 231 przekłady utworów ku czci św. Arseniusza Tobolskiego (Maciejewicza), na s. 231 anonimowego autorstwa, potem mniszki Kasji (Sieniny) i mniszki Szmaragdy (Zykowej) (s. 232–252);

- S. Strach, *Święta męczennica Tatiana (12/25 I)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 2, PP 1/2011, s. 61–62<sup>4</sup>;
- S. Strach, *Święty Eustachiusz, arcybiskup Antiochii (21 II/6 III)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 8, PP 2/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty (w upodobnieniu się do Boga) Teofilakt wyznawca biskup (8/21 III)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 1, PP 3/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty męczennik Artemon, prezbiter (13/26 IV)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 1, PP 4/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty (w upodobnieniu się do Boga) Pachomiusz Wielki (15/28 V)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 6, PP 5/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święta męczennica Akilina (13/26 VI)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 4, PP 6/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty Ewdokim Sprawiedliwy (31 VII/13 VIII)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 8 i sławnik w tonie 1, PP 7/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty mnich męczennik Domicjusz (7/20 VIII)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 6, PP 8/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty męczennik hierarcha Babylas, biskup Wielkiej Antiochii (4/17 IX)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 6, PP 9/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty prorok Boży Ozeasz (17/30 X)*, trzy stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 1, PP 10/2011, s. 61–62;

---

<sup>4</sup> Publikowane w PP artykuły S. Stracha z cyklu „Język naszej liturgii” zawierają przekłady jego autorstwa.

- S. Strach, *Święci męczennicy Galakcjon i Epistymia (5/19 XI)*, dwie stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 8 i jedna stichera w tonie 1, PP 11/2011, s. 61–62;
- S. Strach, *Święty (w upodobnieniu się do Boga) Potapiusz (8/21 XII)*, dwie stichery [na „Panie, zawołałem do Ciebie”] w tonie 1 i jedna stichera w tonie 2, PP 12/2011, s. 61–62;
- fragm. tekstu o konieczności postu w środy i piątki, przeł. M. Kuczyńska, [w:] M. Kuczyńska, *Kult Paraskiewy-Petki Tyrnowskiej we współczesnej Polsce*, [w:] *Kościół prawosławny na Bałkanach i w Polsce – wzajemne relacje oraz wspólna tradycja*, „Latopisy Akademii Supraskiej”, vol. 2, red. U. Pawluczuk, Białystok 2011, s. 173–186 (całość), przekład na s. 175 (przypis 11);

**bez daty wydania**

- *Sakrament spowiedzi. Modlitwy przed i po świętej Eucharystii* (wyjątki z książki archimandryty Łazarza), tłum. G. Misijuk, H. Paprocki, Hajnówka [bez daty wydania];
- *Akatyst do świętego apostoła i ewangelisty Jana Teologa*, opr. i tłum. S. Strach, Białystok [bez daty wydania].